

ებრაელეთა მიმართ დამოკიდებულება შუასაუკუნეების საქართველოსა
და ევროპაში - შედარებითი პერსპექტივა

ლევან გოგუა

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე, შუა საუკუნეების კვლევების (ენა,
ლიტერატურა, ისტორია, ფილოსოფია, ხელოვნების ისტორია, რელიგია) მაგისტრის
აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

სამაგისტრო პროგრამა: შუა საუკუნეების კვლევები (ენა, ლიტერატურა, ისტორია,
ფილოსოფია, ხელოვნების ისტორია, რელიგია)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: მანანა ჯავახიშვილი, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2022

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული, ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ლევან გოგუა

01 ივლისი 2022 წელი

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი მიზნად ისახავს, გამოიკვლიოს, თუ რა დამოკიდებულებები არსებობდა ებრაელების მიმართ შუა საუკუნეების საქართველოსა და ევროპაში. ნაშრომის მიზანია აღნიშნული დამოკიდებულებების შედარება შუა საუკუნეების საქართველოსა და ევროპის მაგალითებზე და თითოეულის შემთხვევაში წინარმენის ამხსნელი ფაქტორების განზაზღვრა. საკლვევ საკითხს წარმოადგენს თუ რა მსგავსებები და განსხვავებები არსებობდა ებრაელთა მიმართ დამოკიდებულების კუთხით და აღნიშნულ პერიოდში არსებული რეალობის გაანალიზება სოციალურ ფსიქოლოგიაში და ანთროპოლოგიაში არსებული, ადამიანთა ჯგუფების ქცევის ამხსნელი თეორიებით. აღნიშნული ნაშრომი წარმოადგენს ინტერდისციპლინურ კვლევას და მოიცავს შემდეგ სამეცნიერო დარგებს: ისტორიას, ფსიქოლოგიას, სოციოლოგიას, კულტურის ისტორიასა და კულტურულ ანთროპოლოგიას. ცნობილია, რომ შუა საუკუნეების ევროპული საზოგადოება მკვეთრად ანტისემიტური განწყობებით გამოირჩეოდა. ეს დამოკიდებულებები სოციალურ მეცნიერებებში აღმოცენებული რიგი თანამედროვე თეორიებით იხსნება, როგორებიცაა: განტევების ვაცის თეორია, სოციალური ნორმებისადმი კონფორმულობა, სტატუსისა და მეხატის შენარჩუნება, მერი დაგლასის თეორიული ჩარჩო და მასლოუს მოთხოვნილებათა იერარქია. შუა საუკუნეების საქართველოს ტერიტორიაზე, ევროპისგან განსხვავებით, ვერ ვხედათ აშკარა ანტისემიტურ განწყობებს, ხოლო მოცემულ პერიოდში ანტისემიტიზმის სავარაუდო არსებობა, ჩემ მიერ განხილული თეორიებიდან მხოლოდ მერი დაგლასის თეორიული ჩარჩოთი აიხსნებოდა.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: ანტისემიტიზმი, შუა საუკუნეები, ებრაელები, რელიგია, ჯვაროსნული ლაშქრობები, საღვთო ომი, ფეოდალიზმი.

Abstract

The aim of this master's thesis is to research the attitudes towards Jews in medieval Georgia and in Europe. The aim of the paper is to compare the mentioned attitudes in medieval Georgia and Europe and to determine the explanatory factors in each case. What similarities and differences existed in attitudes towards Jews? Current work is the attempt to explore these differences with Social Psychological and Anthropological theories. This paper is an interdisciplinary study and covers the following scientific fields: history, psychology, sociology, cultural history and cultural anthropology. It is well known that medieval European society was marked by sharp anti-Semitic sentiments. The causes of the prejudiced attitudes can be explained by a number of modern theories that have emerged in the social sciences, such as scapegoat theory, conformity to social norms, the preservation of status and self-image, Mary Douglas' theoretical framework, and Maslow's hierarchy of needs. Unlike in Europe, in the field of medieval Georgia, we do not see obvious anti-Semitic sentiments, and the alleged existence of anti-Semitism in the given period could be explained only by the theoretical framework of Mary Douglas from the theories that are discussed in this research.

Keywords: Antisemitism, Middle Ages, Jews, religion, Crusades, Just War, Feudalism.

მადლობა

სამაგისტრო ნაშრომზე მუშაობის დროს გაწეული დახმარებისათვის განსაკუთრებით დიდ მადლობას ვუხდით ჩემს ხელმძღვანელს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორს ქალბატონ მანანა ჯავახიშვილს. ასევე მადლობას ვუხდით ყველა ჩემს პროფესორს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში, როგორც ბაკალავრიატის ისე მაგისტრატურის საფეხურზე, მათი უზარმაზარი წვლილისათვის ჩემი პროფესიული ზრდის გზაზე.